

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΟΝΟΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ιούλιος 2014

Ομάδα Εργασίας για τα Νοσήματα που Μεταδίδονται με Διαβιβαστές

Γραφείο Επιστημονικών Συνεργατών

Γραφείο Νοσημάτων που Μεταδίδονται με Διαβιβαστές

Γραφείο Ταξιδιωτικής Ιατρικής

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

Ad tab: δισκίο για ενήλικες

PO: από το στόμα

Q12h: ανά 12 ώρες

tab(s): Δισκίο(α)

qd: μία φορά την ημέρα

Pd tab: δισκίο για παιδιά

IV: ενδοφλέβια έγχυση

Q6h: ανά 6 ώρες

BΣ: Βάρος Σώματος

bid: δύο φορές την ημέρα

IM: ενδομυϊκή ένεση

Q8h: ανά 8 ώρες

tid: τρεις φορές την ημέρα

qid: τέσσερις φορές την ημέρα

Κλινική Διάγνωση/ Τύπος Πλασμοδίου	Περιοχή όπου συνέβη η μετάδοση	Δοσολογία για Ενήλικες	Δοσολογία για Παιδιά ^{1, 2}
		Θεραπευτικό Σχήμα <u>Πρώτης</u> Επιλογής	
Μη επιπεπλεγμένη ελονοσία: <i>P. vivax</i> ή <i>P. ovale</i>	Όλες οι περιοχές (συμπεριλαμβανομένων των κρουσμάτων ελονοσίας στην Ελλάδα χωρίς ιστορικό ταξιδιού σε χώρα ενδημική	Χλωροκίνη ΚΑΙ Πριμακίνη ^{3, 4, 5} Υδροχλωροκίνη (Plaquenil®- 200mg=150mg βάσης) Δόση εφόδου: 800mg PO (= 4 tabs), ακολουθούμενη από 400mg (=2tabs) PO στις 6, 24 και 48 ώρες Συνολική δόση: 2000 mg άλατος Ή Φωσφορική Χλωροκίνη (Avloclor®-250mg=155mg βάσης)⁶	Χλωροκίνη ΚΑΙ Πριμακίνη ^{3, 4, 5} Υδροχλωροκίνη (Plaquenil®-200mg=150mg βάσης) Δόση εφόδου: 10mg βάσης/kg PO, ακολουθούμενη από 5mg βάσης/kg PO στις 6, 24 και 48 ώρες Συνολική δόση: 25mg βάσης/kg Ή Φωσφορική Χλωροκίνη (Avloclor®-250mg=155mg βάσης)⁶

¹ Η ημερήσια δόση ανθελονοσιακών φαρμάκων στα παιδιά **δεν πρέπει ποτέ** να ξεπερνά τη μέγιστη επιτρεπόμενη δόση του αντίστοιχου φαρμάκου για τον ενήλικα.

² Δεν κυκλοφορούν παιδιατρικά σκευάσματα για πολλά ανθελονοσιακά φάρμακα.

³ Η πριμακίνη είναι το μόνο ανθελονοσιακό φάρμακο που επιδρά στη μορφή του υποζωϊτή, η οποία παραμένει στο ήπαρ και ευθύνεται για τις υποτροπές σε λοιμώξεις από *P. vivax* ή *P. ovale*

⁴ Πριν τη χορήγηση πριμακίνης είναι **απαραίτητη** η εξέταση επάρκειας G6PD. Σε περίπτωση **ήπιας έλλειψης G6PD** μπορεί να χορηγηθεί εναλλακτικό σχήμα με **45mg πριμακίνης (= 3tabs) 1 φορά την εβδομάδα για 8 εβδομάδες**. Σε περίπτωση **μέτριας ή σοβαρής έλλειψης G6PD δεν συνιστάται η χορήγηση πριμακίνης, λόγω του κινδύνου εμφάνισης αιμολυτικής αναιμίας**. Η χορήγηση της πριμακίνης δεν συνιστάται για τις εγκύους.

⁵ Η πριμακίνη δεν κυκλοφορεί στα φαρμακεία. Η προμήθεια της γίνεται από το φαρμακείο του νοσοκομείου μέσω της ΙΦΕΤ Α.Ε. (213-2002 400/ -501/-502 & έκτακτα: 6946 125 642/ 6947 420 961). Εάν αυτό δεν είναι δυνατό, μπορείτε να επικοινωνήσετε με το ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. (Κέντρο Επιχειρήσεων - 24ωρη λειτουργία: τηλ. 210-5212 054 ή Γρ. Νοσημάτων που μεταδίδονται με διαβιβαστές - Ώρες Εργασίας: τηλ. 210-8899 052).

	για ελονοσία)	<p>Δόση εφόδου: 1000mg άλατος PO (= 4tab) ακολουθούμενη από 500mg άλατος PO (=2tabs) στις 6, 24 και 48 ώρες Συνολική δόση: 2500mg άλατος</p> <p>ΚΑΙ</p> <p>Φωσφορική Πριμακίνη^{3,4,5} (1tab=15mg βάσης): 30mg (=2tabs) PO qd x 14 ημέρες για το <i>P. vivax</i> και 15mg (=1tab) PO qd x 14 ημέρες για το <i>P. ovale</i></p>	<p>Δόση εφόδου: 10mg βάσης/kg PO ακολουθούμενη από 5mg βάσης/kg PO στις 6, 24 και 48 ώρες Συνολική δόση: 25 mg βάσης/kg</p> <p>ΚΑΙ</p> <p>Φωσφορική Πριμακίνη^{3,4,5,7} (1tab=15mg βάσης): 0,5 mg βάσης/kg PO qd x 14 ημέρες</p>
<p>Μη επιτεπλεγμένη ελονοσία:</p> <p><i>P. vivax</i></p>	<p>Περιοχές με αντοχή στη χλωροκίνη⁸</p>	<p>Ατοβακόνη-Προγουανίλη (Malarone®)⁹ ΚΑΙ Πριμακίνη^{3,4,5}</p> <p>Ατονακουone-proguanil: 1 adult tab =250mg atovaquone + 100mg proguanil 4 tabs PO qd Διάρκεια αγωγής: 3 ημέρες</p> <p>ΚΑΙ</p> <p>Φωσφορική Πριμακίνη^{3,4,5} Βλ. ανωτέρω δοσολογία</p>	<p>Ατοβακόνη-Προγουανίλη (Malarone®)⁹ ΚΑΙ Πριμακίνη^{3,4,5,6}</p> <p>Ατονακουone-proguanil: 1 ped. tab = 62,5mg atovaquone + 25mg proguanil</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5-8 kg: 2 pd. tabs qd • 9-10 kg: 3 pd. tabs qd • 11-20 kg: 1 ad. tab qd • 21-30 kg: 2 ad. tabs qd • 31-40 kg: 3 ad. tabs qd • >40 kg: 4 ad. tabs qd <p>Διάρκεια αγωγής: 3 ημέρες</p> <p>ΚΑΙ</p> <p>Φωσφορική Πριμακίνη^{3,4,5,7} Βλ. ανωτέρω δοσολογία</p>
		<p>Κινίνη^{10,11} ΚΑΙ Δοξυκυκλίνη ΚΑΙ Πριμακίνη^{3,4,5}</p> <p>Θειική Κινίνη (Quinine Sulfate 300mg= 248mg βάσης): 2 tabs PO tid x 5 'Η 7 ημέρες¹²</p> <p>ΚΑΙ</p> <p>Δοξυκυκλίνη: 100mg PO bid x 7 ημέρες</p> <p>ΚΑΙ</p> <p>Φωσφορική Πριμακίνη^{3,4,5}</p>	<p>Κινίνη^{10,11} ΚΑΙ Δοξυκυκλίνη ΚΑΙ Πριμακίνη^{3,4,5,7}</p> <p>Θειική Κινίνη (Quinine Sulfate 300mg= 248mg βάσης): 10 mg άλατος/kg PO tid x 5 'Η 7 ημέρες¹²</p> <p>ΚΑΙ</p> <p>Δοξυκυκλίνη (δεν συνιστάται σε παιδιά <8 ετών): 2,2 mg/kg PO bid x 7 ημέρες</p> <p>ΚΑΙ</p> <p>Φωσφορική Πριμακίνη^{3,4,5,7}</p>

⁶ Το Avloclor® δεν κυκλοφορεί στα φαρμακεία. Η προμήθεια του γίνεται από το φαρμακείο του νοσοκομείου μέσω της ΙΦΕΤ Α.Ε. (213-2002 400/ -501/-502 & έκτακτα: 6946 125 642/ 6947 420 961). Εάν αυτό δεν είναι δυνατό, μπορείτε να επικοινωνήσετε με το ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. (Κέντρο Επιχειρήσεων - 24ωρη λειτουργία: τηλ. 210-5212 054 ή Γρ. Νοσημάτων που μεταδίδονται με διαβιβαστές - Ωρες Εργασίας: τηλ. 210-8899 052).

⁷ Για τη χορήγηση πριμακίνης PO σε μικρά παιδιά προτείνεται η διάλυση ενός κονιορτοποιημένου δισκίου 15mg σε 5 ml καθαρού νερού. Για τον υπολογισμό της δόσης το παραγόμενο διάλυμα περιέχει 3mg βάσης πριμακίνης/ml.

⁸ *P. vivax* με αντοχή στην χλωροκίνη έχει αναφερθεί (μέχρι Μάιο 2014) σε συγκεκριμένες μόνο περιοχές, κυρίως στην Παπούα Νέα Γουινέα και την Ινδονησία. Στην Ελλάδα (μέχρι 2014) δεν υπάρχει δυνατότητα ελέγχου της αντοχής του πλασμοδίου *P. vivax* στη χλωροκίνη.

⁹ Προσοχή! Δεν θα πρέπει να χορηγείται για θεραπεία σε περίπτωση που έχει χρησιμοποιηθεί ως χημειοπροφύλαξη για την ελονοσία.

¹⁰ Η κινίνη σε ταμπλέτες για χορήγηση PO που εισάγεται στην Ελλάδα είναι δισκία 300mg θειικού άλατος (quinine sulfate) που ισοδυναμούν με 248mg βάσης. Οι ταμπλέτες κινίνης δεν κυκλοφορούν στα φαρμακεία. Η προμήθεια της γίνεται από το φαρμακείο του νοσοκομείου μέσω της ΙΦΕΤ Α.Ε. (213-2002 400/ -501/-502 & έκτακτα: 6946 125 642/ 6947 420 961).

¹¹ Η κινίνη μπορεί να προκαλέσει παράταση του QT και οι ασθενείς χρήζουν συνεχούς παρακολούθησης του καρδιακού ρυθμού. Επίσης αντενδείκνυται ως θεραπεία σε ασθενείς που έχουν λάβει χημειοπροφύλαξη με μεφλοκίνη (Lariam®), λόγω διασταυρούμενης αντοχής.

¹² Σε περίπτωση που η λοίμωξη παρουσιάζεται σε άτομο που προέρχεται από ή έχει ταξιδέψει στη ΝΑ Ασία, η θεραπεία πρέπει να παρατείνεται σε 7 ημέρες.

		Βλ. ανωτέρω δοσολογία	Βλ. ανωτέρω δοσολογία
		Μεφλοκίνη^{9, 13} ΚΑΙ Πριμακίνη^{3, 4, 5} Μεφλοκίνη (Lariam® ή Μεφακίνη, 250mg =228mg βάσης) Δόση εφόδου: 750mg άλατος PO (=3 tab), ακολουθούμενη από 500 mg PO (=2 tab) σε 6- 12 ώρες μετά την αρχική δόση Συνολική δόση= 1250mg άλατος ΚΑΙ Φωσφορική Πριμακίνη^{3, 4, 5} Βλ. ανωτέρω δοσολογία	Μεφλοκίνη^{9, 13} ΚΑΙ Πριμακίνη^{3, 4, 5, 7} Μεφλοκίνη (Lariam® ή Μεφακίνη, 250mg =228mg βάσης) Δόση εφόδου: 15mg /kg άλατος PO, ακολουθούμενη από 10 mg/kg PO 6-12 ώρες μετά την αρχική δόση Συνολική δόση= 25mg άλατος/kg ΚΑΙ Φωσφορική Πριμακίνη^{3, 4, 5, 7} Βλ. ανωτέρω δοσολογία

Κλινική Διάγνωση/ Τύπος Πλασμοδίου	Περιοχή όπου συνέβη η μετάδοση	Δοσολογία για Ενήλικες		Δοσολογία για Παιδιά ^{1,2}
		Θεραπευτικό Σχήμα Πρώτης Επιλογής		
Μη επιτεπλεγμένη ελονοσία: <i>P. falciparum</i> ή μη ταυτοποιημένο είδος πλασμοδίου	Όλες οι περιοχές	Παράγωγα Αρτεμισίνης ¹⁴	Piperaquine tetraphosphate (PQP) - Dihydroartemisinin (DHA) (Eurartesim®)¹⁵ 1 tab= 160mg PQP + 20mg DHA Η ημερήσια δόση υπολογίζεται ανάλογα με το Β.Σ. και χορηγείται qd την ίδια ώρα κάθε ημέρα: <ul style="list-style-type: none"> • 5 έως <7 kg: 80mg PQP/10mg DHA (½ tab) • 7 έως <13 kg: 160mg PQP/20mg DHA (1 tab) • 13 έως <24 kg: 320mg PQP/40mg DHA (2 tabs) • 24 έως <36 kg: 640mg PQP/80mg DHA (4 tabs) • 36 έως <75 kg: 960mg PQP/120mg DHA (6 tabs) • 75 έως 100 kg: 1.280mg PQP/160mg DHA (8 tabs) • >100 kg: Δεν υπάρχουν δεδομένα για τη σύσταση δόσης Διάρκεια αγωγής: 3 ημέρες, δηλαδή 3 δόσεις συνολικά.	
			Artemether- Lumefantrine (Riamet®) 1 tab= 20mg artemether + 120mg lumefantrine¹⁵ Η ημερήσια δόση υπολογίζεται ανάλογα με το Β.Σ. και το σχήμα χορήγησης είναι στις 0, 8, 24, 36, 48, 60 ώρες, δηλαδή 6 δόσεις συνολικά.	

¹³ Η μεφλοκίνη σκόπιμο είναι να χρησιμοποιείται μόνο σε περιπτώσεις που δεν είναι διαθέσιμα τα άλλα προτεινόμενα σχήματα, λόγω των συχνών ανεπιθύμητων ενεργειών (καρδιολογικών, νευροψυχιατρικών). Επίσης, δεν συστήνεται σε άτομα προερχόμενα από τη ΝΑ Ασία, λόγω μεγάλων ποσοστών αντοχής του *P. falciparum* σε αυτήν την περιοχή. Η μεφλοκίνη μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε περιπτώσεις *P. vivax* με αντοχή στη χλωροκίνη, εάν τα άλλα προτεινόμενα σχήματα δεν είναι διαθέσιμα.

¹⁴ Τα ανθελονοσιακά που περιέχουν συνδυασμό φαρμάκων με παράγωγο αρτεμισίνης αποτελούν θεραπεία πρώτης επιλογής για την ελονοσία σύμφωνα με τον ΠΟΥ. Αντοχή του *P. falciparum* στα παράγωγα αρτεμισίνης έχει αναφερθεί σε συγκεκριμένες περιοχές της ΝΑ Ασίας (Μάιος 2014): σύνορα Καμπότζης-Ταϊλάνδης, ΛΔ Λάος, Μιανμάρ και Βιετνάμ, ενώ υπάρχουν υποψίες και για περιοχές της Ν. Αμερικής.

¹⁵ Έχει άδεια κυκλοφορίας, αλλά δεν κυκλοφορεί ευρέως στην Ελλάδα. Μπορεί να γίνει παραγγελία μέσω ΙΦΕΤ Α.Ε. (213-2002 400/ -501/-502 & έκτακτα: 6946 125 642/ 6947 420 961)

			<ul style="list-style-type: none"> • 5-14 kg: 1 tab • 15-24 kg: 2 tabs • 25-34 kg & <12 ετών: 3 tabs • ≥35 kg: 4 tabs <p>Διάρκεια αγωγής: 3 ημέρες</p>
		Ατοβακόνη-προγουανίλη (Malarone®) Βλ. ανωτέρω δοσολογία	Ατοβακόνη- προγουανίλη (Malarone®) Βλ. ανωτέρω δοσολογία
		Κινίνη ^{10,11} ΚΑΙ Δοξυκυκλίνη Ή Κλινδαμυκίνη Θειική Κινίνη Βλ. ανωτέρω δοσολογία PO ΚΑΙ Δοξυκυκλίνη Βλ. ανωτέρω δοσολογία PO Ή Κλινδαμυκίνη ¹⁶ (caps 300mg): 600mg (2 caps) tid PO x 7ημέρες Διάρκεια αγωγής: 3-7 ημέρες ¹²	Κινίνη ^{10,11} ΚΑΙ Δοξυκυκλίνη Ή Κλινδαμυκίνη Θειική Κινίνη Βλ. ανωτέρω δοσολογία PO ΚΑΙ Δοξυκυκλίνη Βλ. ανωτέρω δοσολογία PO Ή Κλινδαμυκίνη (caps 300mg): 10 mg/ kg PO tid x 7 ημέρες Διάρκεια αγωγής: 3-7 ημέρες ¹²
		Μεφλοκίνη ^{9,13} Βλ. ανωτέρω δοσολογία PO	Μεφλοκίνη ^{9,13} Βλ. ανωτέρω δοσολογία PO

Κλινική Διάγνωση/ Τύπος Πλασμοδίου	Περιοχή όπου συνέβη η μετάδοση	Δοσολογία για Ενήλικες	Δοσολογία για Παιδιά ^{1,2}
		Θεραπευτικό Σχήμα <u>Πρώτης</u> Επιλογής	
Επιπεπλεγμένη ελονοσία ¹⁷ (όλα τα είδη πλασμοδίου)	Όλες οι περιοχές	Αρτεσουνικό Οξύ (artesunate- Artesun®) ^{14, 18, 19} ΚΑΙ ένα από τα παρακάτω: ^{20, 21} Δοξυκυκλίνη Ή Κλινδαμυκίνη Αρτεσουνικό (60mg/ amp -όταν ανασυσταθεί 10mg/ml) 2,4mg/kg Β.Σ. IV Ή IM²² στις 0, 12 και 24 ώρες, και μετά qd, έως ότου ο ασθενής ανέχεται αγωγή PO. Πρέπει να χορηγηθεί τουλάχιστον για 24 ώρες (3 δόσεις), ακόμη και αν ο ασθενής μπορεί να ανεχθεί αγωγή PO νωρίτερα. ²³ ΚΑΙ Δοξυκυκλίνη (doxycycline hyclate amp 100mg/5ml)²⁴ 100mg IV Q12h	Αρτεσουνικό Οξύ (artesunate- Artesun®) ^{14, 18, 19} ΚΑΙ ένα από τα παρακάτω: ^{20, 21} Δοξυκυκλίνη Ή Κλινδαμυκίνη Αρτεσουνικό (60mg/amp) Δοσολογία όπως στους ενήλικες ΚΑΙ Δοξυκυκλίνη (doxycycline hyclate amp 100mg/5ml)²⁴ (δεν συνιστάται σε παιδιά <8 ετών) 2,2 mg/kg IV Q12h

¹⁶ Επιλογή κυρίως για εγκύους.

		<p>Αλλαγή σε PO αγωγή 100mg bid μόλις είναι εφικτό.</p> <p>Ή</p> <p>Κλινδαμυκίνη^{16, 20, 21} (φωσφορική κλινδαμυκίνη-150mg/ml) Δόση εφόδου: 10 mg /kg IV (Προσοχή στο ρυθμό έγχυσης!) μετά 5 mg/kg IV Q8h Αλλαγή σε PO αγωγή (600mg =2 caps tid) όταν εφικτό.²¹ Διάρκεια αγωγής: 3-7 ημέρες¹²</p>	<p>Αλλαγή σε PO bid μόλις είναι εφικτό. Αν Β.Σ. >45kg τότε χρησιμοποιείται δόση ενηλίκων.</p> <p>Ή</p> <p>Κλινδαμυκίνη^{20, 21} (φωσφορική κλινδαμυκίνη-150mg/ml) Δόση εφόδου και δοσολογία: όπως στους ενήλικες</p> <p>Αλλαγή σε PO αγωγή (10mg/kg PO tid) όταν εφικτό.²¹ Διάρκεια αγωγής: 3-7 ημέρες¹²</p>
Όλες οι περιοχές	<p>Κινίνη^{11, 19, 25} ΚΑΙ ένα από τα παρακάτω:^{20, 21} Δοξυκυκλίνη Ή Κλινδαμυκίνη</p> <p>Διϋδροχλωρική Κινίνη (Quinine Dhcl amps-600mg/2ml):²⁵ <u>Σχήμα 1: Δόση εφόδου</u> 20mg/kg IV σε Dextrose 5% σε 4ωρη έγχυση, ακολουθούμενη από 10mg/kg Q8h για τις πρώτες 48h, και μετά Q12h (ή έως ότου ο ασθενής ανέχεται αγωγή PO). <u>Σχήμα 2 (ΜΟΝΟ για ενήλικες): Δόση εφόδου</u> με 7mg/kg διϋδροχλωρικής κινίνης σε έγχυση 30 min με αντλία έγχυσης, ακολουθούμενη από 10mg/kg σε 4ωρη έγχυση Q8h για τις πρώτες 48h και μετά Q12h (ή έως ότου ο ασθενής ανέχεται αγωγή PO). Διάρκεια αγωγής: 5-7 ημ.¹²</p>	<p>Κινίνη^{11, 19, 25} ΚΑΙ ένα από τα παρακάτω:^{20, 21} Δοξυκυκλίνη Ή Κλινδαμυκίνη</p> <p>Διϋδροχλωρική Κινίνη (Quinine Dhcl amps-600mg/2ml):²⁵ Δοσολογία όπως στους ενήλικες</p>	

¹⁷ Κριτήριο επιπεπλεγμένης ελονοσίας αποτελεί τουλάχιστον ένα από τα παρακάτω: μειωμένο επίπεδο συνείδησης/κώμα/σπασμοί, υπογλυκαιμία, Hb<8gr/dL, παρασιταϊμία ≥2%, αιμορραγία/ ΔΕΠ, σοβαρή αναιμία, νεφρική ανεπάρκεια, οξέωση (pH<7.3), πνευμονικό οίδημα ή ARDS, κυκλοφορική καταπληξία (βλ. Αλγόριθμο αντιμετώπισης ελονοσίας και Ενημέρωση για την Ελονοσία)

¹⁸ Το αρτεσουνικό οξύ (artesunate) είναι το μόνο παράγωγο της αρτεμισίνης που προορίζεται για ενδοφλέβια χρήση και είναι θεραπεία πρώτης επιλογής για την επιπεπλεγμένη ελονοσία σύμφωνα με τον ΠΟΥ, ενώ από το 2012 έχει χαρακτηριστεί «ορφανό φάρμακο» για τη θεραπεία της επιπεπλεγμένης ελονοσίας από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων (EMA). Στην Ελλάδα εισάγεται από την ΙΦΕΤ Α.Ε. και το ΚΕΕΛΠΝΟ διατηρεί μικρό απόθεμα του συγκεκριμένου σκευάσματος. Για τη χορήγησή του θα πρέπει να υπάρχει σύμφωνη γνώμη λοιμωξιολόγου του ΚΕΕΛΠΝΟ. Πληροφορίες ΚΕΠΙΧ- ΚΕΕΛΠΝΟ (24ωρη λειτουργία): 210-5212 054/ 210-52 12 000.

¹⁹ Κατά τη διάρκεια της θεραπείας με παράγωγα αρτεμισίνης, ειδικά αρτεσουνικό οξύ, αλλά και με θεραπεία με κινίνη ή κινιδίνη, συνιστάται η συνεχής παρακολούθηση του καρδιακού ρυθμού, καθώς σημαντική παρενέργεια είναι η επιμήκυνση του QT, ειδικά όταν συγχρησιμοποιούνται πολλά ανθελονοσιακά ή άλλα φάρμακα που επηρεάζουν τον καρδιακό ρυθμό ή ελαττώνουν τον ηπατικό μεταβολισμό του (CYP450). Επίσης σημαντική παρενέργεια του αρτεσουνικού είναι η εμφάνιση αιμολυτικής αναιμίας 2-4 εβδομάδες μετά την ολοκλήρωση της θεραπείας, λόγω της οποίας συνιστάται παρακολούθηση του ασθενούς μέχρι και 4-6 εβδομάδες μετά το πέρας της.

²⁰ Ανάλογα με τη βαρύτητα και κατά τη κρίση του θεράποντα μπορεί να χρησιμοποιηθεί μονοθεραπεία με αρτεσουνικό οξύ ή κινίνη.

²¹ Ανάλογα με τη δυνατότητα του ασθενούς να ανεχθεί αγωγή από το στόμα, τα φάρμακα αυτά μπορούν να χορηγηθούν IV ή PO.

²² Η ενδομυϊκή χορήγηση είναι λύση ανάγκης και θα πρέπει να συνεκτιμηθεί ο κίνδυνος αιμορραγίας αν συνυπάρχει θρομβοπενία (εργαστηριακό εύρημα σε >80% των ασθενών με ελονοσία)

²³ Η ανθελονοσιακή αγωγή συνεχίζεται με πλήρες σχήμα με συνδυασμό παραγώγων αρτεμισίνης από το στόμα (βλ. ανωτέρω για πιπερακίνη- αρτεμισινίνη ή artemether-lumefantrine) ή ατοβακόνη-προγουανίλη.

²⁴ Δοξυκυκλίνη για ενδοφλέβια χρήση στην Ελλάδα διανέμεται μόνο μέσω παραγγελίας του φαρμακείου του νοσοκομείου στην ΙΦΕΤ Α.Ε. (213-2002 400/ -501/-502 & έκτακτα: 6946 125 642/ 6947 420 961) το σκεύασμα doxycycline hyclate (amp 100mg/5ml). Οξυτετρακυκλίνη για ενδοφλέβια χρήση δεν κυκλοφορεί στην Ελλάδα.

²⁵ Κινίνη για ενδοφλέβια χρήση δεν κυκλοφορεί στα φαρμακεία. Η προμήθεια της γίνεται από το φαρμακείο του νοσοκομείου μέσω της ΙΦΕΤ Α.Ε. (213-2002 400/ -501/-502 & έκτακτα: 6946 125 642/ 6947 420 961). **Σύμφωνα με πρόσφατες πληροφορίες (Ιούνιος 2014) υπάρχει παγκόσμια έλλειψη του συγκεκριμένου σκευάσματος λόγω προβλήματος παραγωγής.**

		<p>Προσοχή!</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δεν χορηγείται δόση εφόδου εάν ο ασθενής έχει λάβει ήδη Κινίνη ή Μεφλοκίνη PO, εντός του τελευταίου 12ώρου. • Η εκάστοτε χορηγούμενη δόση κινίνης δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 1,4g. <p style="text-align: center;">ΚΑΙ</p> <p>Δοξυκυκλίνη^{20, 21} (doxycycline hyclate amp 100mg/5ml)²⁴ (Βλ. ανωτέρω δοσολογία IV) Αλλαγή σε PO αγωγή μόλις είναι εφικτό.</p> <p style="text-align: center;">Ή</p> <p>Κλινδαμυκίνη^{16, 20, 21} (φωσφορική κλινδαμυκίνη-150mg/ml) (Βλ. ανωτέρω δοσολογία IV) Αλλαγή σε PO αγωγή μόλις είναι εφικτό. Διάρκεια αγωγής: 7 ημέρες</p>	<p style="text-align: center;">ΚΑΙ</p> <p>Δοξυκυκλίνη^{20, 21, 24} (δεν συνιστάται σε παιδιά <8 ετών)-Βλ. ανωτέρω δόση για χορήγηση IV Αλλαγή σε PO αγωγή μόλις είναι εφικτό.</p> <p style="text-align: center;">Ή</p> <p>Κλινδαμυκίνη^{20, 21} (φωσφορική κλινδαμυκίνη-150mg/ml) Δόση εφόδου και δοσολογία: όπως στους ενήλικες Αλλαγή σε PO αγωγή (10mg/kg PO tid) μόλις είναι εφικτό.²¹ Διάρκεια αγωγής: 7 ημέρες</p>
	<p>Όλες οι περιοχές</p>	<p>Κινιδίνη^{19, 26} ΚΑΙ ένα από τα παρακάτω^{20, 21} Δοξυκυκλίνη Ή Κλινδαμυκίνη</p> <p>Quinidine gluconate (amp 10ml με περιεκτικότητα 80mg άλατος/ml = 50mg βάσης/ml): <u>Σχήμα 1: Δόση εφόδου</u> 10mg άλατος/kg IV σε έγχυση διάρκειας 1-2 ωρών, ακολουθούμενη από 0.02mg/kg/min σε συνεχή έγχυση όλο το 24ωρο. <u>Σχήμα 2: Δόση εφόδου</u> 15mg άλατος/kg IV σε 4ωρη έγχυση, ακολουθούμενη από 7.5mg άλατος/kg IV σε 4ωρη έγχυση Q8h. Αλλαγή σε PO αγωγή με δισκία Θεϊκής Κινίνης μόλις είναι εφικτό. (βλ. ανωτέρω για δοσολογία PO)</p> <p style="text-align: center;">ΚΑΙ</p> <p>Δοξυκυκλίνη^{20, 21, 24} (doxycycline hyclate amp 100mg/5ml) (Βλ. ανωτέρω δοσολογία IV) Αλλαγή σε PO αγωγή μόλις είναι εφικτό.</p> <p style="text-align: center;">Ή</p> <p>Κλινδαμυκίνη^{16, 20, 21} (φωσφορική κλινδαμυκίνη-150mg/ml) (Βλ. ανωτέρω δοσολογία IV) Αλλαγή σε PO αγωγή μόλις είναι εφικτό. Διάρκεια αγωγής: 3-7 ημέρες¹²</p>	<p>Κινιδίνη^{19, 26} ΚΑΙ ένα από τα παρακάτω^{20, 21} Δοξυκυκλίνη Ή Κλινδαμυκίνη</p> <p>Quinidine gluconate(amp 10ml με περιεκτικότητα 80mg άλατος/ml = 50mg βάσης/ml): Δοσολογία όπως στους ενήλικες</p> <p style="text-align: center;">ΚΑΙ</p> <p>Δοξυκυκλίνη^{20, 21, 24} (δεν συνιστάται σε παιδιά <8 ετών)-Βλ. ανωτέρω δόση για χορήγηση IV Αλλαγή σε PO αγωγή μόλις είναι εφικτό.</p> <p style="text-align: center;">Ή</p> <p>Κλινδαμυκίνη^{20, 21} (φωσφορική κλινδαμυκίνη-150mg/ml) Δόση εφόδου και δοσολογία: όπως στους ενήλικες Αλλαγή σε PO αγωγή μόλις είναι εφικτό.²¹ Διάρκεια αγωγής: 3-7 ημέρες¹²</p>

²⁶ Κινιδίνη για ενδοφλέβια χρήση στην Ελλάδα, διανέμεται μόνο μέσω παραγγελίας του φαρμακείου του νοσοκομείου στην ΙΦΕΤ Α.Ε. (213-2002 400/ -501/-502 & έκτακτα: 6946 125 642/ 6947 420 961), ως quinidine gluconate σε αμπούλες των 10 ml (80mg/ml).

Μη επιτεπλεγμένη ελονοσία, σε εγκύους ^{27, 28}	Περιοχή όπου συνέβη η μετάδοση	Συνιστώμενη Θεραπεία σε εγκύους
	Πλασμώδιο ευαίσθητο στη χλωροκίνη	<p align="center">Χλωροκίνη Βλ. ανωτέρω δοσολογία για χορήγηση PO</p>
	<i>P. falciparum</i> με αντοχή στη χλωροκίνη	<p align="center">Κινίνη^{10, 11} ΚΑΙ Κλινδαμυκίνη Βλ. ανωτέρω δοσολογία για χορήγηση PO</p>
	<i>P. vivax</i> με αντοχή στη χλωροκίνη ⁸	<p align="center">Κινίνη^{10, 11} Βλ. ανωτέρω δοσολογία για χορήγηση PO</p>
Επιτεπλεγμένη ελονοσία, σε εγκύους ²⁹	Όλες οι περιοχές & Όλα τα είδη πλασμωδίου	<p align="center">Αρτεσουνικό Οξύ (artesunate- Artesun®)^{14, 18, 19} ΚΑΙ Κλινδαμυκίνη Βλ. ανωτέρω δοσολογία για χορήγηση IV</p>
		<p align="center">Κινίνη^{11, 19, 25, 30} Ή Κινιδίνη^{19, 26} ΚΑΙ Κλινδαμυκίνη Βλ. ανωτέρω δοσολογία για χορήγηση IV</p>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) CDC, Guidelines for Treatment of Malaria in the United States, 1. July 2013- available at: <http://www.cdc.gov/malaria/resources/pdf/treatmenttable.pdf>
- 2) WHO, Guidelines for the treatment of malaria, 2nd edition, 2010 – available at: <http://www.who.int/malaria/publications/atoz/9789241547925/en/index.html>
- 3) WHO, Management of severe malaria – A practical handbook. Third edition, 2013- available at: <http://www.who.int/malaria/publications/atoz/9789241548526/en/>
- 4) Lalloo DG, Shigadia D, Pavsol G et al, UK malaria treatment guidelines, *J of Infection* 2007, 54:111-121 doi:10.1016/j.jinf.2006.12.003
- 5) CDC, Malaria, A Case Definition for Post-Artemisinin Delayed Hemolysis: Information for Healthcare Professionals: http://www.cdc.gov/malaria/new_info/2014/padh.htm

²⁷ Οι έγκυες με μη επιτεπλεγμένη ελονοσία *P. vivax* ή *P. falciparum* βρίσκονται σε αυξημένο κίνδυνο για αυτόματη αποβολή, πρόωρο τοκετό, εμβρυικό θάνατο, και γέννηση ελλιποβαρούς νεογνού. Είναι αναγκαία η συμβουλή λοιμωξιολόγου και μαιευτήρα-γυναικολόγου.

²⁸ Στις εγκύους δεν συνιστάται η χορήγηση των ανθελονοσιακών: i) τετρακυκλίνη ή δοξυκυκλίνη, εκτός αν δεν υπάρχουν άλλες επιλογές ή υπάρχει άλλη δυσανεξία, οπότε μπορούν να συγχρηγηθούν με την κινίνη, όπως συνιστάται για τους ενήλικες γενικότερα, ii) atovaquone- proguanil (Malarone®) και artemether-lumefantrine (Riamet®) κατά το 1ο τρίμηνο της κύησης, εκτός αν δεν υπάρχουν άλλες επιλογές ή υπάρχει άλλη δυσανεξία, iii) μεφλοκίνη (Lariam®) λόγω της σύνδεσής της με τη γέννηση νεκρών εμβρύων και iv) πριμακίνη, καθώς δεν μπορεί να εκτιμηθεί η επάρκεια των επιπέδων G6PD στο έμβryo.

²⁹ Έγκυες γυναίκες με σοβαρή ελονοσία χρήζουν νοσηλείας σε Μονάδα Εντατικής Θεραπείας.

³⁰ Προσοχή στην πρόκληση υπογλυκαιμίας. Τα επίπεδα σακχάρου θα πρέπει να ελέγχονται συχνά στις έγκυες ασθενείς με ελονοσία.